

nationaal BAGGER MUSEUM NIEUWSBRIEF

Werken aan de Afsluitdijk, toen en nu

Begin december 2016 is met een druk bezochte opening de expositie over de Afsluitdijk van start gegaan. Joost van der Beek, projectleider Afsluitdijk van Rijkswaterstaat, en Jan Slagboom, oud steenzetter, verzorgden samen de openingshandeling. De Afsluitdijk wordt het komende jaar gerenoveerd om qua veiligheid te voldoen aan de gevolgen van de te verwachten klimaatveranderingen. Zo wordt de Afsluitdijk overslagbestendig gemaakt en worden de sluisen bij Kornwerderzand en Den Oever versterkt. Ook worden er pompinstallaties toegevoegd aan de Afsluitdijk, omdat de verwachting is dat alleen natuurlijk spuien in de toekomst ontoereikend zal zijn om het waterpeil in het IJsselmeer op het juiste niveau te houden. Parallel aan deze verbeteringsprojecten zijn er plannen ontwikkeld op het gebied van natuur- en milieu, economische impulsen en opwekking van duurzame energie. Het plan voor de vismigratierivier is wel de eye-catcher van de tentoonstelling. Dick Kamsteeg en Jan Lavooy hebben een prachtige maquette gemaakt die in één klap zichtbaar maakt waar het om

gaat. Ook de film over de vismigratierivier die te zien is door de VR-bril geeft goed inzicht in het plan. Vooral de jonge bezoekers kunnen de ervaring van de VR-bril in het Baggermuseum goed waarderen, zo blijkt uit het gastenboek in de expositieruimte. Naast de nieuwe plannen is ook aandacht besteed aan de historie van de Afsluitdijk. Veel Slie-drechers hebben in het verleden gewerkt aan de Afsluitdijk, zowel bij de aanleg als bij het onderhoud. Het werk van steenzetters en de oprichting van MUZ en MAZ worden in beeld gebracht. Ook hebben de verschillende plannen voor het afsluiten van de

In dit nummer:

- **Tentoonstellingen**
- **BaggerPraktijkTuin**
- **Modelbouw**
- **Even voorstellen..**
- **En nog veel meer**

Nummer 28 - 2017 - jaargang 16

Uitgave:

Nationaal Baggermuseum
Tel: 0184 – 414166

www.baggermuseum.nl
info@baggermuseum.nl

Redactie:
Molendijk 208
3361 ER Sliedrecht

voormalige Zuiderzee, naast die van ir. Lely, een plek gekregen in de expositie. Mocht u nog niet geweest zijn, een bezoek aan de expositie is zeker de moeite waard. De expositie is mede tot stand gekomen door de goede ondersteuning en informatievoorziening van Rijkswaterstaat. Onze dank hiervoor is groot.

BAGGERPRAKTIJKTUIN

Mijn spelen is leren, mijn leren is spelen.

Aan deze uitspraak van Hieronymus van Alphen moest ik denken, toen ik toekeek hoe een enthousiaste groep scholieren van de Wilgen begin april de BaggerPraktijkTuin (BPT) veroverde. Ze konden niet wachten nadat ze veilig met hesjes aan op de fiets het museum hadden bereikt.

De begeleidster van de school had een les gegeven over de Afsluitdijk en wilde daarom met de kinderen naar de expositie en de BPT. De groep werd in drieën verdeeld: één naar de Afsluitdijkexpositie, om daar met een VR-bril op, in de vismigra-tierivier te zwemmen en twee groepen naar de BPT, wisseling om het half uur.

In de Tuin verdeelden de kinderen zich over de vele stations. En dan zie je wat moois gebeuren! Bijvoorbeeld die gewaarwording hoe zwaar beugelen eigenlijk is. “Deden ze dat vroeger echt zo?”. Even oefenen en dan worden toch een paar halfvolle beugels naar boven gehaald en gestort.

Het varen met de op afstand bestuurde modelbootjes: Leren hoe zo'n bootje zich gedraagt in het water. Niet te snel varen, maar beheerst. Afmeren in een haven, eerst vooruit en dan nog een keer achteruit varend erin. De meeste kinderen

zijn geconcentreerd bezig om de boot netjes en zonder schade af te meren. Even zijn ze geheel gegrepen door deze mooie oog-hand-coördinatie.

Met de hydraulische graafmachine moeten ze de lepel vol graven, dan omhoog, zwenken en storten in een bak. Ook hier weer die concentratie, en handigheid opdoen. Je ziet dat het steeds beter en sneller gaat, de cyclustijd wordt korter en de productie schiet omhoog!

De baggersimulator maakt ook wat bij ze los. Het competitie element verhoogt de spanning, de rest van de leerlingen rond de stoel doen hard mee met de schipper van dienst. Ze weten het allemaal beter. De beste stuurlii....

Op soortgelijke wijze gaat het bij de pompfiets. Er wordt om 't hardst getrapt. Bij wie staat het water in de buis het hoogst. Het wedstrijdje duurt maar even en ebt weer snel weg. Er is nog meer te ontdekken! Vanwege de korte tijd kon er niet met de opdrachtformulieren worden gewerkt. Onze vrijwilligers deden hun uiterste best om bij de stations de link naar de praktijk uit te leggen. Maar de scholieren hebben gespeeld en ontdekken later pas dat ze ook hebben geleerd!

Mooi die Tuin! Een bezoek waard. Komt u ook met uw kind of kleinkind?!

NIEUWE TENTOONSTELLING

Voor 2017 wordt gewerkt aan een grote nieuwe wisselexpositie met als onderwerp “Building with Nature”.

In samenwerking met Stichting Ecoshape in Dordrecht wordt dit onderwerp uitgediept en worden interessante projecten getoond die onder deze noemer vallen.

Denk aan de Zandmotor, de Markerwadden, maar ook aan Mangrove aanplant aan de kust van Jakarta of getijddeparken in Rotterdam. Plan-Planning is om de tentoonstelling “Building with Nature” medio oktober te openen

SCHENKINGEN/ AANWINSTEN

C.J. van der Sluijs: Lantaarn (Toplicht – oud havenlicht Rozenburg
STC-Eduport: Boek Baggerproces en Boek Baggerwerktuigen
Boskalis Jaap Dekker: 2 boeken New Suez Canal – en foto achter de balie

Henk Stehouwer: boek Moddergeuzen, Mannen van Sliedrecht en Vrouwen en Verten

Cees Meijer: rapport IHC over de staat van tinbaggermolens in Indonesië. Van dit Rapport zijn ook 4 dozen met onderzoekaantekeningen in de bibliotheek onder nr. K772. Boek = nr. A2453.

Bram v.d. Zwaan: groot aantal boeken div. onderwerpen scheepsbouw, regio e.d.

Eric Groenen: schaaltekening 1:100 csd Queen of Holland

Lardis Joustra: 4 pentekeningen van Suezkanaal en 1 van Noordzeekanaal

Paddy Roozmond: baggerbeugel
Gijs Boer: luciferdooshouder afsluiting Zuiderzee

Aankoop: nieuw boek Beugelschippers door de jaren heen.

HOOFDSUPPOOSTEN

Op 3 november 2016 ging ik, Petra Havelaar, samen met collega

Remco v.d. Ven naar Bus-idee in Boskoop. We vertrokken al vroeg van huis om op tijd te zijn. Daar aangekomen moesten we eerst in de grote hal onze stand zoeken. Het was al aardig druk met mensen die hun kraam aan het inrichten waren. Alles was per provincie ingedeeld zodat wij onze kraam al snel konden vinden. De kraam ingericht met 2 modellen uit het museum en alle folders neergelegd. Al snel kwamen de bezoekers uit heel het land.

De mensen hadden een naamplaatje op zodat wij konden zien of het een busmaatschappij was of niet. Opvallend was dat veel bezoekers nog nooit van het Baggermuseum gehoord hadden. Een mooie uitdaging dus voor ons om daar iets aan te doen. Ik ben dan ook “het land” doorgetrokken om folders bij de standhouders uit te delen. Ook kwamen er verschillende ideeën om

een uitje naar het museum te combineren met een bezoek aan bijvoorbeeld onze buurman uit Ridderkerk waar je met een groep chocolade of marsepein kon maken of een diner bij onze buurman uit Rotterdam. Miniworld leek het erg interessant om een "werkend" schaalmodel bij hen neer te zetten, vooral voor kinderen erg boeiend. Het was een drukke, maar vooral productieve dag waaruit hopelijk meer (groepsbezoek) voort zal komen.

MODELBOUW

"PHARAON II" een bijzonder baggerwerktuig.

In het jaar 1905 werd bij scheepswerf Gusto, voorheen A.F. Smulders, te Schiedam een baggerwerktuig gebouwd. Voor die tijd een bijzonder schip. Een zelfvarende snijkopzuiger.

De Suez Canal Company in Egypte gaf hiertoe de opdracht. Scheepswerf Gusto werd in 1943 onderdeel van het huidige Royal IHC. IHC betekent: Industriële Handels Compagnie.

De hoofdafmetingen van de "Pharaon II" zijn: lengte 51,00 meter, breedte 9,00 meter en holte 3,50 meter. Geïnstalleerd vermogen 1.250 iPK. Baggerdiepte 13,00 m.

Aan de voorzijde van het schip is een uitsparing, het beun, aangebracht waarin de ladder is geplaatst. Aan de voorkant van de ladder zijn twee snijkoppen geplaatst die in tegengestelde richting draaien. Dit voor die tijd unieke systeem is gepatenteerd. Direct achter de snijkoppen op de ladder is de zuigbuis aangebracht. In het schip staan twee parallel opgestelde zuig/perspomp. De persleiding loopt van de pompen, onderdeks, naar het achterschip. Daar is een aansluiting voor de drijvende leiding, die de gebaggerde grond naar de wal kan persen.

Om het schip tijdens een te baggeren tracé te kunnen manoeuvreren, werd gebruik gemaakt van een boeganker, twee voorzijankers en twee achterzijankers. In 1905 werd het gebruik van spudpalen nog niet toegepast. Met behulp van dit ankersysteem kon men dezelfde bewegingen uitvoeren als nu met een moderne snijkopzuiger die is voorzien van spudpalen.

De indeling van het schip, van voor naar achter, is als volgt:

De voorpiek, in het beun de ladder,

de opstelling van de lieren, alle verblijven bovendeks, de machinekamer met het ketelruim, de pompmachinekamer en de achterpiek. De ladderlier en de twee snijkoppen worden aangedreven door twee compound stoommachines met elk twee cilinders.

De twee zuig/perspomp worden aangedreven door elk een compound stoommachine.

De stoom wordt opgebouwd in Schotse vlampijpketels, opgesteld in het ketelruim.

Voor het varen en manoeuvreren is het schip uitgerust met twee zogenaamde spaderoeren en drie voortstuwingschroeven. De voortstuwingskracht wordt geleverd door de twee compound stoommachines, die, als er niet gebaggerd wordt, ook de ladderlier en snijkoppen aandrijven. Deze twee machines verzorgen de aandrijving van de twee buitenste voortstuwingschroeven. De middelste voortstuwingschroef wordt aangedreven door een aparte compound stoommachine. Een compound stoommachine is een samengestelde of gekoppelde stoommachine.

Het schip is gebouwd voor het op diepte en breedte houden van het Suez Kanaal.

De bemanning bestond uit dertien koppen en zij werkten in ploegen-

dienst. Baggeraars uit Nederland hebben nimmer op het schip gewerkt. Er werd met het schip gewerkt met bemanning uit Engeland en/of Frankrijk.

Het schip is van 1905 tot in 1956 in bedrijf geweest. In 1956 werd de "Pharaon II" door de bemanning uit protest tot zinken gebracht. De reden was dat de bemanning niet wilde werken onder het regime van president Nasser, die in 1956 koning Feroed had afgezet.

Na de machtsovername door Nasser werd de gezonken "Pharaon II" door een Japans bergingsbedrijf gelicht. Voor zover bekend is het schip daarna gesloopt.

Het schaalmodel van de "Pharaon II" is kort na 1905 tentoongesteld op een wereldexpo in Parijs vanwege het bijzondere karakter van het schip. Het schaalmodel is te zien in het Nationaal Baggermuseum in Sliedrecht. Misschien is de "Pharaon II" wel de "Rembrandt" van het Nationaal Baggermuseum. Of er ooit een "Pharaon I" is geweest, is net zo raadselachtig als de Egyptische mythologie.

FILMZAKEN

De maandelijkse filmdag bestaat inmiddels uit een ochtend- en een middagvoorstelling.

Dat geeft de bezoeker de gelegenheid om zowel de films te bekijken als het museum te bezoeken. Op de filmdagen zien we steeds meer bezoekers en een aantal vaste gasten, die zich elke maand weer verheugen op mooie films die de boeiende baggerwereld in beeld brengen.

De filmdag wordt samengesteld rondom een thema. Deze thema's sluiten aan bij de tijdelijke tentoonstelling en bij belangrijke landelijke en regionale evenementen of ontwikkelingen. Zo hebben we de afgelopen tijd filmdagen georganiseerd over de Afsluitdijk, het offshore baggeren, de strijd tegen het water, baggeren bij de aanleg van bruggen en windenergie. Vooral de filmdag over de Afsluitdijk was druk bezocht, want de steenzetters kwamen uit Sliedrecht en hun kinderen en kleinkinderen wilden zien waar vader of opa gewerkt had.

Ook werken we samen met aanpalende musea en verenigingen, zoals het Nationaal Sleepvaartmuseum in

Maassluis, de Binnenvaartvereniging in Dordrecht en de Koninklijke Nederlandse Reddingmaatschappij (KNRM).

De vrijwilligers van de filmafdeling, Sjaak Bons, Karel Wijna en Erika Lunsche, heten u graag van harte welkom op de 3e zaterdag van de maand om een filmdag bij te wonen. Voor de exacte datum en het onderwerp verwijzen we u naar de website van het baggermuseum.

BAMBINO

Medio 2015 heeft het Nationaal Baggermuseum aan de gemeente Sliedrecht geopperd dat ons Baggerdorp nog beter herkenbaar zou zijn, wanneer bij de entree van de gemeente een kleine baggermolen zou worden geplaatst. Aanvankelijk werd aan een andere baggermolen gedacht, maar na het Baggerfestival 2015 kwam de Bambino van Van Oord in het zicht. Dankzij goede samenwerking tussen gemeente, Van Oord en het Nationaal Baggermuseum staat de Bambino nu op de ovonde bij de afrit Sliedrecht-oost en vond 6 april jl. de officiële onthulling plaats.

De heer Koos van Oord memoreerde de geschiedenis van de kleine Baggermolen. Van Oord Werken-dam kocht de Bambino destijds voor 3000 gulden van een kruidenier uit Leeuwarden, die met de Bambino het onderhoud van een grote singel voor het bejaardentehuis verzorgde.

Vervolgens heeft de Bambino gebaggerd in het Tjeukermeer voor de aanleg van de A50.

Daarna was er niet veel werk meer voor de kleine emmers (20 liter) van de Bambino. In de jaren '90 is de Bambino opgeknapt door een kleine groep vrijwilligers werkzaam bij de HAM. Daarna kreeg het een standplaats voor het hoofdkantoor

van de HAM op het Riviumpark. Later komt de Bambino bij het kantoor van Van Oord te staan in Gorinchem. En nu heeft de Bambino dus zijn plek gekregen in Sliedrecht voor de komende 10 jaar.

Zolang krijgt de gemeente de Bambino in bruikleen en zorgt Van Oord voor het onderhoud. Een mooi stukje reclame voor alle drie de partners.

EVEN VOORSTELLEN

Een nieuwe voorzitter dat vraagt om uitleg. Wie is Joep Athmer en wat is zijn achtergrond....

Graag stel ik mijzelf kort aan u voor. Ik ben 62 jaar jong en woonachtig samen met mijn gezin in het prachtige Oosterwijk. Getrouwd, vader van 4 kinderen en opa van 2 kleinkinderen. Toen ik werd gevraagd om de nieuwe voorzitter te worden voor het Baggermuseum heb ik niet gearzeld en volmondig ja gezegd.

Qua baggerkennis heb ik genoeg ervaring. Na mijn opleiding Civiele Techniek ben ik in 1977 mijn carrière gestart bij Adriaan Volker. Eerst jaren in Sliedrecht gewoond en gewerkt op het "Plaatje", de werf naast het Baggermuseum. Samen met mijn buurman "Manke" Teun van de Wetering heb ik toen ook menig zaterdag geholpen in het Baggermuseum. Daarna bij de HAM en sinds 2000 werkzaam bij Van Oord. Ik heb diverse posities bekleed in Nederland maar ook in het

buitenland gewerkt variërend van engineering tot projectplanning en (project)management. Meer dan 22 jaar samen met mijn gezin gewerkt en gewoond in verschillende landen over de hele wereld, waaronder de Russische Federatie, Canada, Saoedi-Arabië, de V.A.E., Hong Kong en het Verenigd Koninkrijk en sinds 2005 ben ik verantwoordelijk voor Van Oord Offshore als directeur en lid van het Management Team van Van Oord. Tevens ben ik verbonden als voorzitter aan de "Stichting Pastoraat Werkers Overzee". Een unieke Stichting die zich inzet, met onze eigen pastor voor onze collega's in de waterbouw.

Ik ben in mijn privé-tijd graag sportief bezig, dan klim ik op mijn wielrenfiets of in de winter op mijn mountainbike. Dit samen met een hechte fietsgroep door bossen of polders in ons mooie Nederland. Maar ook voor een jaarlijkse tocht ergens in Europa schromen wij niet. Met mijn gezin binden we 's winters graag de latten onder en zomers kamperen we in zonnige oorden.

Het baggermuseum is een unieke verzameling over de historie van de waterbouw sector. Ik wil graag samen met alle vrijwilligers het Baggermuseum verder op de kaart zetten en een plaats geven in onze maatschappij die het verdient, waar jong en oud van harte welkom zijn en iets unieks ervaren.... Met vriendelijke groet en graag tot ziens, Joep Athmer

BESTUUR

In het Algemeen Bestuur van het Nationaal Baggermuseum hebben de volgende wijzigingen plaats gevonden:

Arie Struijk is afgetreden als voorzitter, maar blijft lid van het Algemeen Bestuur. Joep Athmer is de nieuwe voorzitter. Dick de Haan is opgevolgd door Huib de Jong als penningmeester.

Arie Kok is afgetreden en Joke Korteweg is nieuw lid van het Algemeen Bestuur.

BEMANNINGSTERKTE

Hermien Rijnhout heeft eind 2016 haar vrijwilligersfunctie beëindigd.

Nieuw gekomen zijn:

Mirja v.d. Ven - Educatie

Leo Barendregt - Rondleider